

İKV BİLGİ NOTU

AP, ASGARİ ÜCRET DÜZENLEMESİNE İLİŞKİN YÖNERGEYİ KABUL ETTİ

Erdem Tekçi, İKV Uzman Yardımcısı

AP, 14 Eylül 2022 tarihinde AB genelinde yeterli yaşam ve çalışma standartlarına ulaşılmasını amaçlayan asgari ücret düzenlemesine ilişkin yönergeyi kabul etti. Strazburg'da düzenlenen AP Genel Kurulu'nda asgari ücret ile ilgili hazırlanan yeni kurallar, 505 "evet", 92 "hayır" ve 44 "çekimser" oy ile onaylandı. Düzenleme ile AB'nin yasal bir yöntemle asgari yaşam koşullarını ve geçim maliyetini hesaplayacağı ve bu çerçevede asgari ücretlerin yaşam standartlarını yükseltecek bir düzeyde belirlenmesi için koşulların tespitinde yardımcı olacağı öngörülüyor. 2024 yılının sonuna kadar uygulamaya girmesi planlanan bu düzenleme ile asgari ücretlerin belirlenmesiyle ilgili yetki, Üye Devletlerin inisiyatifinde olmaya devam edecek.

Asgari ücretlerin değişen yaşam ve çalışma koşullarına uygun bir şekilde yeniden düzenlenmesi ve bazı Üye Devletler arasında ciddi şekilde farklılaşan ücretlerin birbirine yaklaştırılması için planlanan öneriler, Ursula von der Leyen'in Komisyon Başkanlığı döneminde gündeme getirilmişti. Komisyon tarafından bu hususta hazırlanan yasa önerisi, 28 Ekim 2020 tarihinde AB Bakanlar Konseyi ve AP'ye sunulmuştu. Bakanlar Konseyi, 6 Aralık 2021'de, AP ise 25 Kasım 2021 tarihinde müzakere masasına oturmayı kararlaştırmıştı. Ocak 2022'den bu yana Bakanlar Konseyi ve AP müzakere turları düzenliyordu. Nitekim 2022'nin ilk yarısında dönem başkanlığını üstlenen Fransa'nın da önceliklerinden biri olan asgari ücret düzenlemesi üzerine Bakanlar Konseyi ve AP, 7 Haziran 2022 tarihinde geçici uzlaşya varmışlardı.

Asgari ücret düzenlemesinin neden bu denli büyük önem arz ettiği ile ilgili Sosyalistler ve Demokratların İlerici İttifakı'ndan AP Üyesi Agnes Jongerius market fiyatları, enerji faturaları ve ev masraflarının ciddi şekilde yükseldiğinin ve bir an önce, başta mağaza çalışanları, temizlik işçileri ve postacılar olmak üzere asgari ücrete tâbi olan Avrupa vatandaşlarının yaşadıkları geçim sıkıntısının giderilmesi gerektiğinin altını çiziyordu. Ancak bahsi geçen düzenlemenin arka planında esas olarak, her 10 işçiden birinin asgari ücret ile çalıştığı Birlik içerisinde ciddi şekilde farklılaşan ücretler yatıyor. Örneğin asgari saatlik ücret Lüksemburg'da 13,05 avro, Fransa'da 11,07 avro düzeyinde seyrederken Letonya'da 2,93 avro, Bulgaristan'da 2,07 avro bandında bulunuyor.

2024'ün sonuna kadar hayata geçirilmesi planlanan düzenleme ile bir yandan çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi amaçlanırken diğer yandan ekonomik ve toplumsal gelişmeye destek vermek isteniyor. Bu nedenle AB'nin yasa önerisi, her Üye Devlet için asgari yaşam koşullarının düzenli olarak belirlenmesini kapsıyor. Başka bir ifadeyle, yetkiyi kendinde toplamayı sürdüreceği olmasına rağmen Üye Devletler, yaşam maliyetlerini ve gelir dağılımı dengesini gözetmekle birlikte asgari ücreti "insana yakışır" bir yaşam sürmeye olanak tanıyacak bir düzeyde belirleyeceklerini garanti etmekle yükümlü olacak. Bunun için de AB'nin üstleneceği görevler şu şekilde olacak:

- Ücret belirleme konusunda toplu sözleşmeyi teşvik etmek,
- "Yeterli" yasal asgari ücret seviyelerini desteklemek,

- Tüm işçilerin asgari ücret korumasına erişim düzeylerini artırmak,
- Üye Devletlerin asgari ücretlerin kapsamı ve yeterliliği hakkında rapor hazırlaması.

Yeterlilik değerlendirmesi için Üye Devletler tarafından reel fiyatlarla bir mal ve hizmet sepeti oluşturmak, brüt medyan ücretin %60'ını ve brüt ortalama ücretin %50'sini hesaplamak gibi bir yöntem izlenebilecek. Toplu sözleşmelerin teşvik edilmesi nedeniyle hâlihazırda toplu sözleşme ile asgari ücret belirleyen Üye Devletler, bu düzenlemeden muaf olacak. Muaf ülkeler Danimarka, İtalya, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY), Avusturya, Finlandiya ve İsveç'ten oluşuyor.

İşçilerin %80'inden daha azının toplu sözleşme kapsamında olduğu ülkelerde ise toplu sözleşmeye bağlı işçi sayısını artırmak üzere bir eylem planı oluşturmak zorunlu olacak. Aynı zamanda AB, Üye Devletleri haksız taşeron uygulamaları, gelir adaletsizliği, yanlış serbest meslek bildirimi, kayıt dışı fazla mesai ve iş yoğunluğunun artışını düzenlemek üzere şeffaf ve güvenilir bir takip, denetim ve saha teftişlerinden oluşan bir icra sistemini kurmakla yükümlü kılacak.

AB tarihinde ilk kez asgari ücret ile ilgili genel bir kurumsal pozisyonun belirlenmesi, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu ve Sosyalistler ve Demokratların İlerici İttifakı tarafından destekleniyor. AB sınırları içinde, özellikle de üyeliklerinden sonra daha iyi şartlarda çalışma ve yaşama motivasyonu ile Doğu Avrupa'da bulunan Üye Devletlerden Batı Avrupa'ya büyük bir işçi göçü yaşanmıştı. Asgari ücret düzenlemesinin yürürlüğe koyulmasından sonra bu durumun hafifletilebileceği, yaşam standartları açısından Üye Devletler arasında bir yakınsamanın sağlanabileceği ve böylelikle Doğu Avrupa ülkelerinin GSYH oranlarında yaşanan kayıpların tazmin edilebileceğine dair temenniler sıklıkla dile getirilmekte.